

1: Pri belih štorcljah (*Ciconia ciconia*) sta si oba spola zelo podobna, vendar so samci večinoma večji od samic in imajo masivnejši kljun. foto: Tone Trebar / www.naturephototone.com

2 in 3: Gnezdo bele štorclje v Ribnici je bilo uspešno predstavljeno s silosa na drog z gnezditvenim podstavkom. foto: DOPPS

popisih letos smo namreč v nasprotju z lanskim letom zaznali zelo veliko število koconogih čukov v Alpah. Zelo lepo so nas presenetile tudi sloke (*Scolopax rusticola*) – našli smo štiri teritorialne samce.

Popisa se je udeležilo 34 prostovoljcev. Iskreno se jim zahvaljujemo za pomoč, odlično družbo in tudi neprespane noči, ki so jih preživeli s skrivnostnimi pticami ter namenili varstvu narave. Le z dobrimi podatki ter močno voljo lahko kakšno stvar v prihodnje premaknemo tudi na bolje!

Podobne akcije prestavitve gnezd na Zavodu RS za varstvo narave opravljajo redno, še posebej v severovzhodni Sloveniji, kjer je štorcelj več, v zadnjih letih pa tudi na Gorenjskem in Dolenjskem. Omenjeno gnezdo v Ribnici je bilo predstavljeno na novo postavljeni gnezditveni drog v neposredni bližini starega gnezda. Podstavek za gnezdo smo zagotovili na DOPPS-u ob finančni pomoči podjetja Comita, drog je zagotovil in postavil Elektro Ljubljana, DE Kočevje, za fizično prestavitev gnezda pa so poskrbeli člani Prostovoljnega gasilskega društva Ribnica. Akcijo je koordiniral Zavod RS za varstvo narave.

Selitev gnezda bele štorclje v Ribnici

// Damijan Denac

2014 je bilo rekordno leto

V Sloveniji se je v zadnjih dvajsetih letih povečalo število belih štorcljev. Leta 2014 je tako pri nas gnezdilo 266 parov, kar je največ doslej. Od teh je bilo 215 parov uspešnih, kar pomeni, da je iz gnezda uspešno poletel vsaj en mladič. Skupno število poletelih mladičev je bilo 523, kar je precej veliko, saj je poleg lanskega leta samo še v štirih letih doslej v Sloveniji poletelo več kot 500 mladičev. V letu 2014 so bile sicer razmere za gnezdenje bele štorclje dokaj neugodne, zato je bilo veliko število mladičev najverjetneje bolj posledica velikega števila gnezdečih parov.

Na Ribniško-kočevskem območju poznamo vsaj dve gnezdišči bele štorclje (*Ciconia ciconia*). Prvo gnezdo smo pred leti opazili na dimniku Osnovne šole v Stari Cerkvi. Drugo, v Ribnici, pa smo 2. aprila letos zaradi varnosti preselili s silosa na drog z gnezditvenim podstavkom.

Širitev gnezditvenega območja

Akcije premeščanja gnezd - uspešno sodelovanje v dobro ptic

Glede na pretežno gozdnatost Ribniško-kočevskega območja bi tu pričakovali vse kaj drugega kot belo štorcljo. In vendar si je pred leti prvi par gnezdo spletel na šolskem dimniku v Stari Cerkvi pri Kočevju. Vnetemu paru so že pomagali in gnezdo pred kurilno sezono dvignili na podstavek. Drugo gnezdo pa je bilo aprila preseljeno s silosa na drog z gnezditvenim podstavkom, ki je sedaj nameščen na koncu Obrtne cone Ugar v Ribnici.

V zadnjih letih se štorclje iz tradicionalnega območja razširjenosti na severovzhodu Slovenije širijo predvsem v osrednjo Slovenijo in dalje proti zahodu. Tako so se bele štorclje že uspešno razširile oziroma vrnilo na Savsko in Krško ravan, Ljubljansko barje, v Grosuplje ter na kraška polja na Notranjskem.

Populacija se v Sloveniji povečuje predvsem na Krškem polju, kjer očitno nosilnost okolja še ni dosežena, saj je tudi gnezditveni uspeh tam še vedno največji. Nasprotno je število parov na tradicionalnem Murskem polju vsako leto manjše in je tam tudi gnezditveni uspeh najslabši.

Bela štokrlja je ranljiva vrsta

Kljub povečanju populacije je bela štokrlja ranljiva vrsta, saj je njen prehranjevalni življenjski prostor močno ogrožen. Glavni grožnji uspešnemu gnezdenju te karizmatične vrste sta intenziviranje kmetijstva in izsuševanje mokrišč, saj obe dejavnosti uničujeta njena prehranjevalna območja.

Varstvo črnočelih srakoperjev na Ajdovskem polju

// Peter Krečič

V evropskem merilu ogroženi črnočeli srakoper (*Lanius minor*) se k nam z dolge poti iz južne Afrike vrne v začetku maja. V Sloveniji sodi med kritično ogrožene vrste. Leta 2014 je pri nas gneznilo manj kot deset parov, kar ga uvršča med naše najbolj redke gnezdilce. Zato smo se na DOPPS odločili, da mu pomagamo. V soboto, 28. marca 2015, je Severnoprimorska sekcija DOPPS skupaj z varstveno ornitologinjo Katarino Denac organizirala delovno akcijo postavljanja prež za črnočelega srakoperja na Ajdovskem polju. V gnezditvenem življenjskem prostoru so razgledna mesta, poleg številčnosti in odkrivnosti plena ter primernega življenjskega prostora, zanj ključnega pomena. Z njih preži na plen, predvsem večje žuželke, kot so kobilice, hrošči, poljski murni, bramorji itd.

V osmih urah je devet prostovoljcev postavilo 38 prež

Jutro po dvodnevem deževju je obetalo čudovit sončen dan in devetim prostovoljcem, ki so se zbrali na robu Ajdovskega polja, dodatno dvigalo moralno. Te niso uničili niti pogle-

di na ravno prispelle ogromne, neobdelane, na pol razklane štirimetrski robinijeve kole, niti pogledi na ponekod poplavljen polje. Najprej je bilo treba označiti mesta postavitve kolov na robove zemljišč, katerih lastniki so dali dovoljenje za njihovo postavitve. Medtem ko so nekateri člani šilili ter raznašali kole, so drugi kopali več kot polmetrske luknje, kar je bilo na razmočenem terenu vse prej kot lahko delo. Z dobro voljo in v prijetni družbi so prostovoljci s skupnimi močmi in veliko delovno vnašo v osmih urah postavili 38 štirimetrskih robinijevih kolov ter tako v močno uničeno kmetijsko krajino vrnili nekaj struktur in s tem življenja. Videz krajine je sedaj veliko prijaznejši, nove strukture pa poleg črnočelih srakoperjev uporabljajo tudi druge živali; prve so jih že med postavljanjem prež odkrile šmarnice (*Phoenicurus ochrurus*).

Varstveni ukrepi za črnočelega srakoperja

Kot soorganizator akcije sem vesel, da je akcija lepo uspela. A to je zgolj ena faza v sklopu širšega projekta uresničevanja varstvenih ukrepov za črnočelega srakoperja v zgornjektivipavski dolini, trenutno najpomembnejšem območju te kritično ogrožene vrste v Sloveniji. Že februarja letos smo izdali zloženko ter imeli predavanje o tej vrsti srakoperja v ajdovski srednji šoli. V prihodnje pa imamo namen na izginjajočih vetrno zaščitnih pasovih zasaditi nekaj avtohtonih grmovnic kot naravnih prež ter topolov, ki jih ta vrsta tako rada uporablja za gnezditve. Žal pa se je zataknilo pri državnih dovoljenjih, a upamo, da se bo tudi to ugodno razpletlo. V letošnjem letu nameravamo v gnezditvenem obdobju opravljati monitoringe, v katerih bi poleg splošnega popisa črnočelega srakoperja v Vipavski dolini, rabe postavljenih prež in prehranjevališč ugotavljali tudi druge ekološke zahteve črnočelega srakoperja. Veselim se vrnitve te ptice, hkrati pa vabim vse zainteresirane k sodelovanju.

Srakoperji preže že uporabljajo

Uspeh delovne akcije se je pokazal že maja, ko je bilo na Ajdovskem polju opazovanih vsaj šest osebkov črnočelega

4: Črnočeli srakoper (*Lanius minor*) v Sloveniji sodi med kritično ogrožene vrste. Leta 2014 je pri nas gneznilo manj kot deset parov, kar ga uvršča med naše najredkeje gnezdilce. foto: Iztok Geister

5: Medtem ko so nekateri člani šilili ter raznašali kole, so drugi kopali več kot polmetrske luknje. Z dobro voljo in v prijetni družbi so prostovoljci v osmih urah postavili 38 štirimetrskih robinijevih kolov, ki bodo srakoperjem služili kot lovna preža. foto: arhiv DOPPS